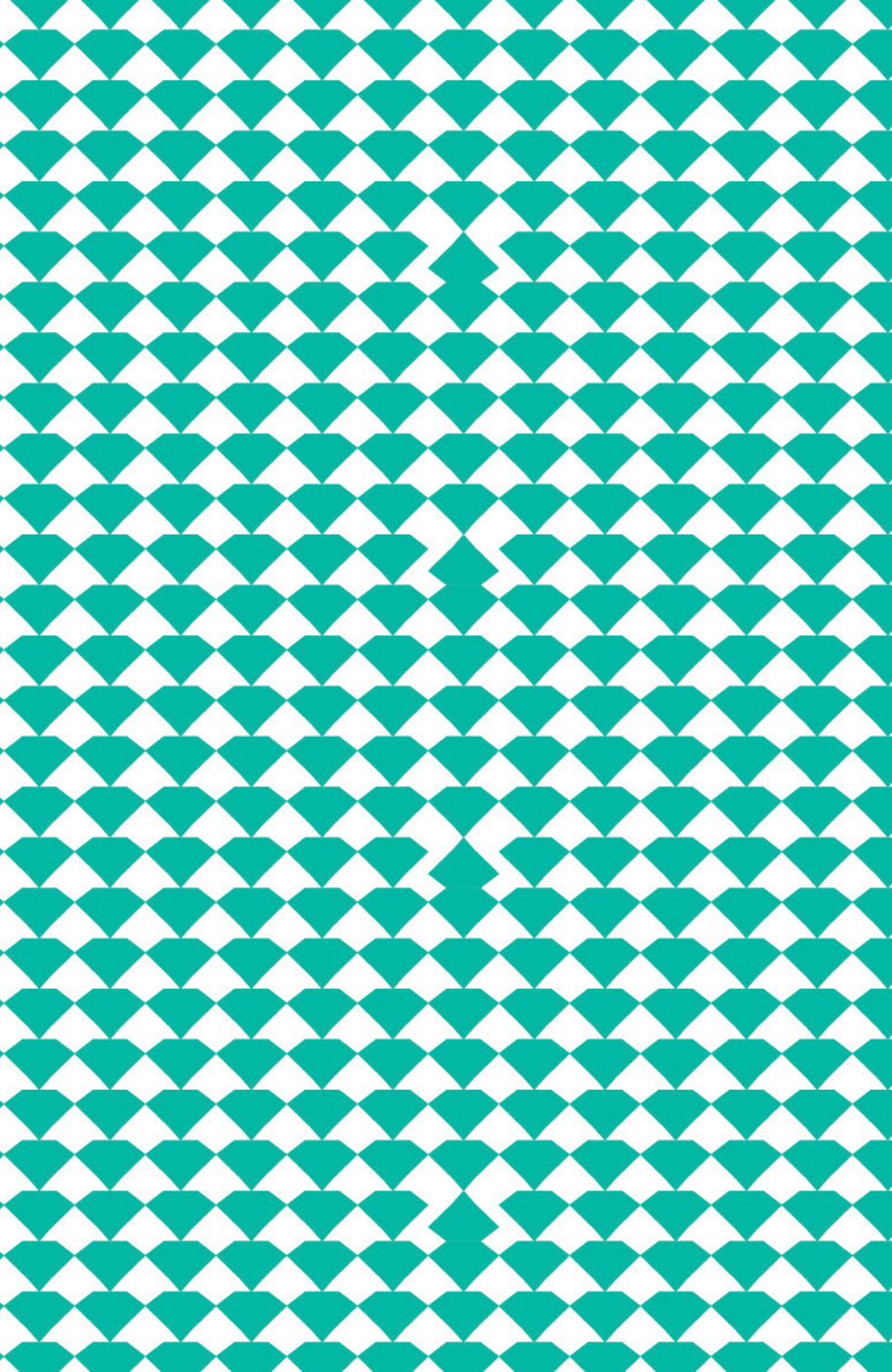

VĚTRNÉ MLÝNY

BRNO 2024

Vychází s podporou Ministerstva kultury České republiky
a Nadace Český literární fond.

V roce 2024 jako svoji 662. tištěnou a 79. elektronickou
publikaci vydalo v Brně nakladatelství Větrné mlýny
K vydání připravila Simona Racková
Jazyková korektura Alžběta Roztočilová,
Stanislav Beran
Grafická úprava Kateřina Wewiorová
Sazba z písma Tabac
Vydání první

© Jan Antonín Pitínský, 2024

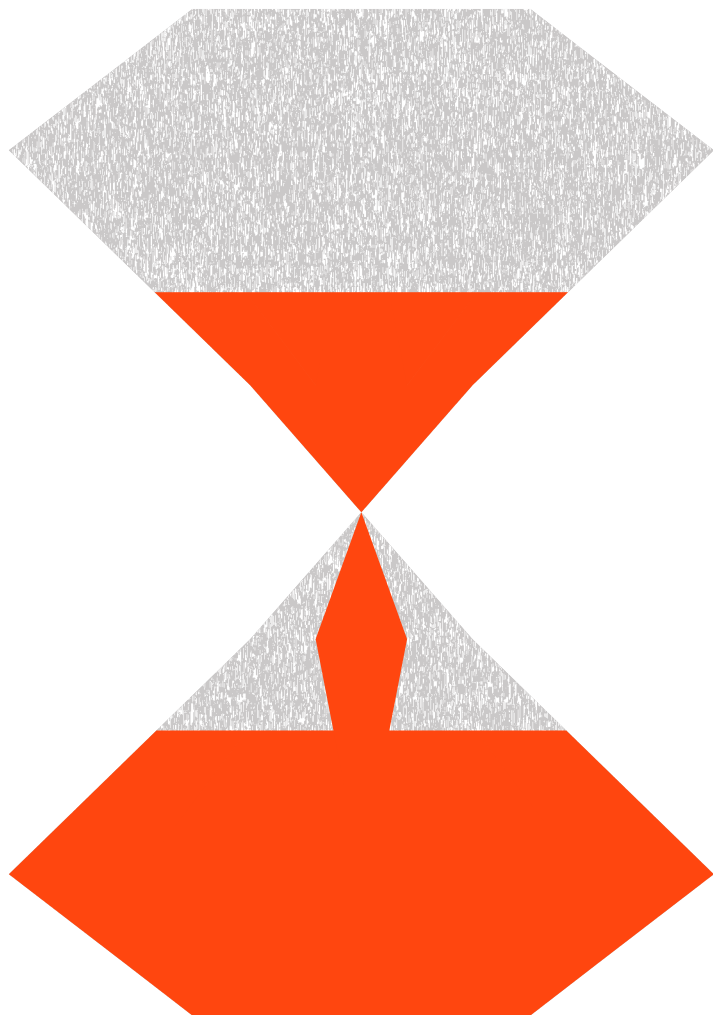
© Větrné mlýny, 2024

ISBN 978-80-7443-509-6 (papírová kniha)

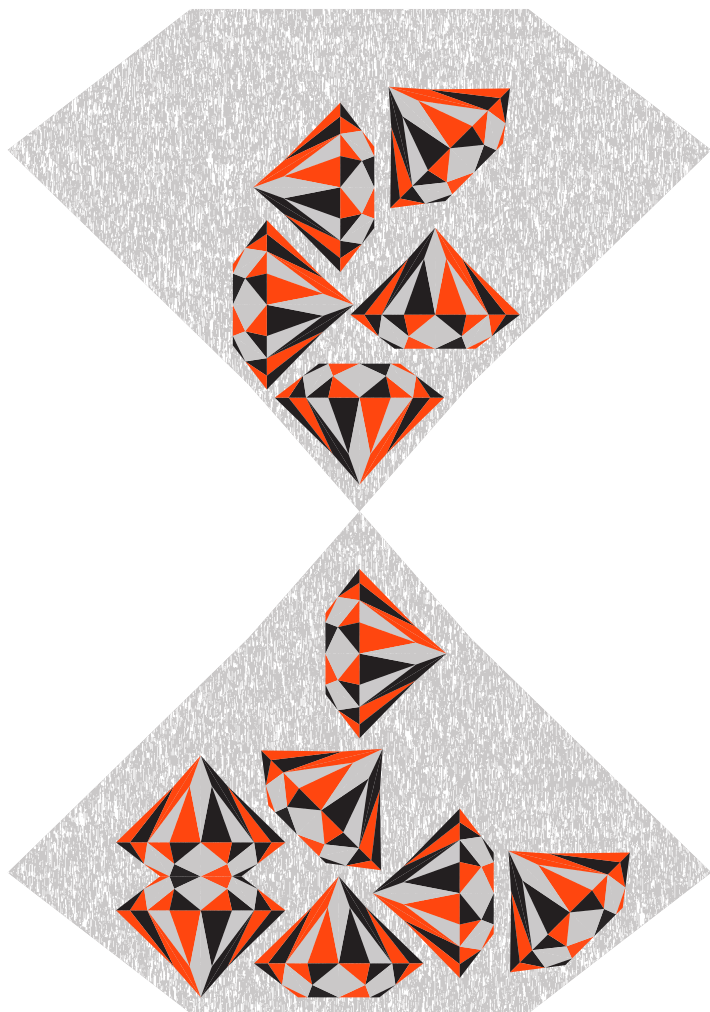
ISBN 978-80-7443-525-6 (eBook)

JAN ANTONÍN PITÍNSKÝ
DOMÁCÍ POTŘEBY

<i>PES</i>	— 10
<i>DIAMANT</i>	— 14
<i>PO NEMOCI</i>	— 22
<i>U UHERSKÉHO BRODU</i>	— 25
<i>ZEDNÍK JAN STÍN PROHRÁVÁ</i>	— 30
<i>ZVOLÁNÍ JMÉNA</i>	— 35
<i>V ANTICE</i>	— 37
<i>BYT</i>	— 41
<i>MALÁ GEOGRAFIE</i>	— 52
<i>KLOBOUČNÍKŮV LES</i>	— 57
<i>KONKURENTI</i>	— 72
<i>DOMÁCÍ POTŘEBY</i>	— 80
<i>SYN VRCHNÍHO</i>	— 99
<i>LETEC JANG-ŠUAN</i>	— 102
<i>MEZI STROMY</i>	— 112
<i>GASTRO GRILL</i>	— 116
<i>V SOBOTU</i>	— 125
<i>NAKRESLENÍ</i>	— 129
<i>LÁSKA V MĚSTEČKU</i>	— 133
<i>NA HROTU</i>	— 136
<i>SVATBA</i>	— 141
<i>PRACH</i>	— 157
<i>THACKERAYŮV PEPÍK</i>	— 159

V blízkosti železniční zastávky, která se nachází nedaleko ničím významné vesnice, je občas vidět vlčáka, potulujícího se po travnaté ploše oploceného areálu, v němž sídlí nějaká zemědělská firma, která si zde nechala postavit nízký dřevěný dům s kanceláři.

Tento neustále čímsi šířaný, nemožně odkudsi kamsi pobíhající statný pes, očichávající plot nebo se povalující v blízkosti brány, kterou do firmy vjíždějí zaměstnanci, se jako ve snách toulá areálem a vypadá při tom, jako by měl být zanedlouho odstřelen, ano, tak je prázdný a tak bezdějný, prostě jen pes, který už ani nemyslí na to, že by mohl uprchnout a zažít krásu šilenství útěku kamsi do neznáma, kde by se smečkou vlků vybojoval svůj poslední zápas, prostě jen pes, který už všechno vzdal. A tak když prší, opírá tlapu o drátěné oko vysokého plotu, který nemůže přeskočit, a tím, že se mu do něho zaklesnou dva silné černé drápy, vytvoří

se v jeho těle ošklivé napětí, neboť ty drápy plot nerozpárou, snad ho jen trochu rozhoupají — a pes neví, v jakém smyslu. Tak napůl sedí a napůl stojí nehnutě u plotu a tou zdviženou prackou nám chce něco sdělit, ale čenich se mu jenom tak černá a vycházejí z něho dva proudy páry. Takto zde zcela strnulý zůstane i několik minut. Jeho oči se prý dívají do dálky, ale je taky možné, že se dívají dovnitř, dovnitř psa, který možná ani není.

Nejhorší však je, že tento pes, jenž se dočkal jména, že ho zde ani nebudeme uvádět, nepatří nikomu; jako o svém o něm mluví všichni zaměstnanci firmy, kteří, když se jich někdo zeptá, mají-li psa, odpovídají Ano, je to vlčák a nestojí za moc, díky nám ale nestrádá — z platu nám strhávají nepatrnou částku na jeho žrádlo, vlastně na ty pytle granulí, které stojí na konci chodby, kdo chce, může vzít lopatku, a co nabere, může vysypat do stříbrné misky u boudy.

Zaměstnanci se na toho psa vůbec zlobí, tvrdí, že je ani dost málo nerozptyluje, a mají raději motorový vlak, zastavující na znamení v železniční stanici s příliš dlouhým nástupištěm, ten vlak aspoň píská a v jeho oknech jsou vidět lidé, pozorující nás při práci, kdežto pes se jenom líně prochází po strážném trávníku, a někdy dokonce jenom tak leží, mordu mezi tlapami, a pozoruje silnici za potokem.

Rozumí se samo sebou, že když přesně v půl páté odpoledne opustí zaměstnanci svůj podnik a poslední zamkne bránu, již spoutá velkým řinčícím řetězem, zůstává tu pes sám a tu by se očekávalo, že se naplní jeho poslání, jímž je střežit vše, co je na pozemku cenného, včetně plotu, který zvláště nesměl být ukraden, a pes, jak byl kdysi v mládí vycvičený, měl obíhat v pravidelných kruzích tento drátěný plot a hlídat, co za ním bylo nebezpečného nebo aspoň podezřelého, a zajistit tak jeho neproniknutelnost, neboť především

plot je za všech okolností neustále ohrožen, ten trochu už zoufalý a zvědavý plot.

Avšak tento již trochu starý a lidskou nechutí otrávený hlídač zaleze ještě před soumrakem do boudy, odkud nemá ani pořádný výhled, neboť ji postavili téměř hned u budovy, přičemž jen ti, kteří v tu dobu náhodou jedou vlakem, mohou z oken zahlédnout letargického chlupatce, jak s hlavou položenou na statných tlapách sleduje, co se odehrává v očích cestujících, a když pochopí, že se žádný z nich nad ním neustrne, položí opět svou ztěžklou, uvadlou mordu na pracku a ve žlutých očích mu zasvítí vzpomínky, které se zvláště rychle střídají, a tak je náš pes v těchto chvílích, kdy se vlak vzdaluje, svírán a rozvracen nejasnými obrazy plnými vůní, úprků a skoků, a dokonce snad i krve roztrhané zvěře. A když se o plot opře vítr nebo na něho slétne káně a plot zachřestí nebo dokonce krátce zacinká, tu ten vzpomínkami zmožený pes tiše vyštěkne, vědom si své povinnosti hlídače. Ale štěkot je to líný, a především příliš tichý a pomalý, neboť psa trápí jeho vlastní uraženost a s nečinností si přímo pohrává, jako by to byla nějaká hračka nebo míček, dokonce snad i pingpongový stůl, na nějž v nějaké bujaré chvílce vyskočí, čumákem rozvlíne zelenou sítku a hned ji tesáky roztrhá v náladě veselé a bujné.

A tak ten pes, do něhož byly v mládí vkládány veškeré možné naděje, nečinně leží nebo se toulá a dusí na oploceném pozemku malé, stále se ještě rozvíjející mladé firmy, kterou si nevybral, a není přitom vůbec zlý, jen možná poněkud unavený, je to prostě pes firemní, a ne jiný.

A přece má ten pes v sobě tolik hezkého; je skromný jako zahradník, tetelivý jako prodavačka hraček, žíznivý jako šumivé víno, prostoreký jako češtinář, inteligentní jako Mars, statečný jako brankář v házené a satirický je jako Žid,

otevřený a vstřícný jako africký prezident — a veselý je jako tučňák a hravý jako zednický učeň.

A teď už na něho můžeme zapomenout.

DIAMANT
(PŘEDMĚT LIDUNIN)

Seděla na lavičce přímo naproti cukrárně Eden, oči se jí smály jako dítěti, hlavou občas cukla, jako by se s někým domlouvala, šťastna, že se jí brzy podaří splnit poslání, s nímž vyrazila do městečka a jež jako obvykle hrozně spěchalo.

Hluboké, hluboké tajemství uchovává drobná paní Lidunka Křivá! Byla uklízet v bance Sefar, totiž v její pobočce, která se nachází až na konci městečka v takovém pavilonu, a uklízela, to se musí říct, hezky, moc hezky, podlaha se jen leskla, až se jí zdála stříbrná, ani jeden stůl, zaskládaný mnohými spisy či jen jednotlivými papíry, neunikl její pozornosti, a ve flanelovém hadříku, napuštěném čistícím prostředkem, ocitlo se tolik prachu, chloupků, útržků, či dokonce chomáčků, že — jen ať se podívá — nemůže nikdo říct, že není čisto, lesklo, vše jako v lázních či na zámku.

A teď v ruce cosi svírá, jakýsi předmět, spíše maličký, a vůbec ne zlatý. Je to malý diamant, který ukrývá v drobné,

zvláště hladké pěsti, a trošku už ji řeže do kůže — ale ona nepovolí, vždyť je to její velké tajemství.

Té čilé, nyní trochu znavené stařence je dávno přes osmdesát roků. Rychlost, s níž se šine po ulici, drobná, neustále s vytřeštěným zrakem, a především s živým, jakoby učesaným úsměvem, s nímž zdraví, koho jen známého potká, ta její rychlost je příslovečná, ba legendární — ale ona se s nikým dlouho nezdrží, neboť peláší, aby byla všude včas, a spěchá, aby včas odešla — a aby všeho byla řádná míra, jak říká. I nákup musí se spočítat a rozměřit, přece je rozloha prodejny, zvláště u potravin, dosti veliká a člověk by si snadno mohl počínat chaoticky. Avšak ten spěch je její radostí, ta čilost, s níž spěchá ulicí jako Japonka, krátkými rychlými krůčky, podrážky šustí o povrch chodníku, jenž jako by se dnes leskl a zahříval čímsi nepochopitelným a skoro sladkým. A srdce má Liduna Křivá dobré, plaché, neustále jakoby vzpříčené, pozdvížené, a přitom stálé.

A teď v ruce svírá diamant, který našla na koberci poblíž stolu, na kterém září každého dne v křišťálové vázičce čerstvé květiny. Není její, to ví. Jistě ho vrátí, přeptá se, zda a komu se ztratil, přeptá se a bude spěchat, zeptá se přesně toho, který o tom bude všechno vědět, který bude vědět všechno to, co musí vyslovit, totiž že ten diamant není její, přestože ho už navždy bude pevně svírat a tisknout, až si snad zkrvaví dlaň — musí se to vědět přesně a věc se musí přesně a v pravý čas vrátit, možná přímo nějaké bankéřce, pohledné, ztepilé, které někdo — nesmí se vědět kdo — nosí každé ráno čerstvé květiny, často růže, a vloží je do levné křišťálové vázy. Ale proč prostě nepoložila ten lesklý předmět na její stůl? Mohla ho dát pod nějaký šálek nebo papír, možná napsat vzkaz. Lesk byl přílišný, přílišně se zaleskl, přílišně hřál ten nepatrný předmět — její předmět, předmět Lidunin, nikoliv předmět bankéřky, ač

je pravděpodobně právě její, předmět, ozdoba, dokonalost, doslova pavouček, jenž jistě tká diamantové pavučiny.

Povzdechla a zvedla se, celá růžová a dychtivá. Nejjasnější bod hlavní ulice městečka, které trápila jakási trýzeň. Cítila to — městečko není v pořádku.

Vstala a hasila si to — lépe se to nedá vyjádřit — k domovu.

Šla podél živého plotu, jenž roste podél řeky, pod stíny vzrostlých lip, jež znala od dětství. Tenounké, drobné, šlachovité děvčátko, vždy pilné a přičinlivé, které při své dusivé skromnosti moc řečí nenadělalo — ale co všechno neumělo z děvčat nejlépe! Sazení květin, tvorba záhonů — ale i šití či pletení, ve vaření bezkonkurenční, vše jí v rukou jen hrálo, první pomoc či první zkušenosti hasičské nebo krátké trati, sprinty a všechno, kde se dalo dobře odrazit, co mělo nějaký pevný záchytný bod — talentované, pracovité děvče plné elánu — a tak drobné, nejmenší ve třídě!

Koho by napadlo, že jednou bude v ruce třímát diamant a ponese si ho domů? Dostalo se jí odměny? Zázraku? Jaké slovo, to slovo ji přímo praštilo mezi oči, zaclonilo její odvážné a silné srdce, srdce, které tři kilometry tam a zase zpátky kovově buší, vždyť chodí temperamentněji než všichni studenti vyšší odborné školy, kteří snad jí natruc zaplavují chodníky městečka hlavně kolem poledne, kdy míří ze školní budovy do jídelny — a mezi nimi nejčilejší je Lidunka, japonská lištička se zrzavou rychlostí, s drápkovitým svistem — a teď navíc: s diamantem!

Nevrátí ho — vrátí ho? Mezi zuby jí bublá vzrušení, splav souhlasu pleská, domek nesouhlasu se neotvírá, oči se blyští — hle, tajemství.

Vstala a peláší — zrovna jako lidé, kteří ukradli diamant a kteří se prozradí tím, jak chodí, jak vzdychají, jak se rozhlížejí, jak občas umějí nedůvěřivě mrknout, jak zaváhají s odpovědí

na docela prostou otázku, jak se češou a jak se obléknou, úplně jako ti, kteří kradou diamanty — a právě tak teď peláší Liduna, diamant jí hoří v dlani, ještě abych ho někde ztratila a někdo ho zvedl!

Ale co když je to jen sklíčko? Ale to by tak neutíkala, jistě to musí být diamant nebo aspoň něco pořádného, vždyť to v ruce sebou cuká a rejdí to tam jako cosi ještěřčího!

Za chvíli už je za mostem, teď jen přejít ulici — je to tu samý nákladák, doslova! —, nachystat klíče a otevřít bránu do dvora.

Už přechází ulici — ne, nic ji nepřejede, každý má úctu a je obezřelý před stařenkou na přechodu, pěkně oblečenou, růžolíci, s úsměvem a zářícími hladkými líčky!

A navíc — asi skrývá v ruce diamant.

Tak přijde domů a položí třpytící se — ale dá se tomu říkat kamínek? — na stůl, který stojí pod oknem. Náhle se na předmět rozzlobí. Ach, musels to být zrovna ty? Mohl to být jiný, který bych zvedla a nepoložila zpátky. Sem nepatříš, tady bydlí počestná rodina! A ty se tomu směješ... Jeho vysilující, neustále se obnovující třpyt pokládala za smích. A on se pokaždé smál, když učinila sebemenší pohyb. Vždy se v něm blýsklo něco jiného, tu se rozzářil jako by více zleva, jako by se za ním choulilo tisíce zlatých mušek, a když pohnula hlavou, najednou se rozzářila ta dosud skrytá květina všech možných září a prozařování, která se stříbřila při každém pohybu doslova jako skvost prvního světla, které se na to dívalo oknem a stydělo se za svoji neurčitou, průzračnou rozsáhlost a neukončenost. A když mu pohrozila pěstí, tu se ten předmět ještě více napjal a vytryskl divokým svitem, až jí zůstal rozum stát. A když bouchla pěstičkou do stolu, tu tím nadskočením přímo zajásal a rozepjal své tenké prsty s tisícem šumících křiků, jež se pak odrážely od okenních skel.